

ΒΙΟΣ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ ΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΤΟΥ

17 Φεβρουαρίου 1493

Ἐκδοσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος & Σουφλίου

ΜΕΡΟΣ Α΄ Ὁ βίος τοῦ Ἀγίου
Α΄.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΟΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ

Ὁ ἅγιος νεομάρτυρας Μιχαήλ ὁ Μαυροειδής, γεννήθηκε στὴν Ἀδριανούπολη τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, ἡ ὁποία παλαιότερα ὀνομαζόταν Ὁρεστιάδα. Πόλη μὲ σπουδαία γεωγραφικὴ θέση καὶ συνεπῶς μὲ μεγάλη ἐμπορικὴ καὶ στρατηγικὴ σημασία, ἡ Ἀδριανούπολη γνώρισε στὸ διάβα τῶν καιρῶν, πολλοὺς καὶ διάφορους κατακτητές. Παρ' ὅλο ποῦ ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς της δοκιμάστηκε σκληρὰ, ὥστόσο δὲν ἔχασε τὸ εὐσεβὲς ὀρθόδοξο φρόνημά του. Γιὰ πολλὰ χρόνια ὑπῆρξε μία λαμπρὴ χριστιανικὴ πολιτεία, ἡ πιὸ σπουδαία καὶ περιφανὴς ἀνάμεσα στὶς πόλεις τῆς Θράκης, γι' αὐτὸ δίκαια γράφτηκε γι' αὐτήν, ὅτι ἐρχόταν σὲ δεύτερη θέση μετὰ ἀπὸ τὴν βασιλεύουσα τῶν πόλεων, τὴν Κωνσταντινούπολη. Αὐτὴ ὅμως ἡ εὐημερία, ἡ ἀνάπτυξη, τὸ κάλλος καὶ ἡ δύναμή της, δὲν ἔμελλε νὰ διαρκέσουν πολὺ καιρό. Κατὰ παραχώρηση Θεοῦ, τὸ ἔτος 1362 μ. Χ. κυριεύτηκε ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς Τούρκους, ὅποτε ἄρχισε σιγὰ σιγὰ νὰ παρακμάζει. Ἐφτασε μάλιστα στὸ σημεῖο, νὰ μὴ μπορεῖ νὰ συντηρεῖ μὲ δικά της ἔξοδα τὸν ἀρχιερέα της, οὔτε κ' ἂν νὰ πληρώνει στὸν κατακτητὴ, τὸν ἐτήσιο φόρο, τὸ λεγόμενον αὐθεντικὸν τέλος· καὶ γιὰ πολλὰ χρόνια ἔμεινε χωρὶς ποιμένα, ἀφοῦ κανεὶς δὲν προσφερόταν νὰ ποιμάνει τὸν ὀρθόδοξο πληθυσμὸ της, ἐξαιτίας τῶν παραπάνω δυσκολιῶν, ποὺ ὁ τοῦρκος δυνάστης φρόντιζε νὰ διογκώνει περισσότερο. Σὲ μία τέτοια θλιβερὴ καὶ δύσκολη περίοδο γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἀδριανούπολης, γεννήθηκε ὁ Μιχαήλ.

Β΄

Ἡ ΚΑΤΑΓΩΓΗ. Ἡ ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

Ὁ πατέρας τοῦ καταγόταν ἀπὸ τὴν Ὁρεστιάδα, δηλ. ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἀδριανούπολη, ἐνῶ ἡ μητέρα του ἀπὸ ἑνδοξὴ οἰκογένεια τῆς Πελοποννήσου. Καὶ οἱ δύο ἦταν εὐγενικῆς καταγωγῆς, πάμπλουτοι καὶ μὲ ἐξέχουσα θέση στὴν κοινωνία. Ὡστόσο ὁ πλοῦτος, ἡ δόξα καὶ οἱ τιμὲς ποῦ ἀπολάμβαναν, δὲν ἐπηρέασαν, οὔτε ἀλλοίωσαν τὸν χαρακτήρα τους ἢ τίς ἀρχὲς ποῦ εἶχαν στὴ ζωὴ τους. Ὅπως ἀντιθέτως συμβαίνει πολλὰς φορές στὴν ἐποχὴ μας, ὅπου ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα, συνεπαίρνουν τὸν ἄνθρωπο, κάνοντας τὸν ὑπερήφανο, ἐγωϊστή, σκληρόκαρδο, ματαιόδοξο, ἐκμεταλλευτὴ τῶν συνανθρώπων του καὶ ἀδιάφορο

γιά τήν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν. Οἱ γονεῖς λοιπὸν τοῦ Μιχαήλ ξεχώριζαν ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους χριστιανούς, γιά τήν εὐσέβεια ποῦ εἶχαν πρὸς τὸν Θεό, γιά τήν ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον, γιά τὴν ἐλεημοσύνη ποῦ πρόσφεραν καὶ γενικὰ γιά τὴν ἀρετὴν ποῦ τοὺς στόλιζαν καὶ τὴν ὁποῖαν φρόντισαν μὲ περισσὴ φροντίδα, νὰ μεταδώσουν στὸ γιό τους. Φροντίδα βασική, τὴν ὁποία οἱ σύγχρονοι γονεῖς στήν πλειοψηφία τους, ἀδυνατοῦν νὰ ἐκπληρώσουν ἐξαιτίας τῶν πολλῶν ὑποχρεώσεών τους καὶ τὴν μεταθέτουν γι' αὐτὸν τὸν σκοπό, στοὺς δασκάλους καὶ παιδαγωγούς.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μετάδοση τῶν ἀρετῶν, οἱ γονεῖς τοῦ Μιχαήλ ἐπεδίωξαν νὰ μάθει τὰ ἱερὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἀποκτήσει τὴν γνώσιν ποῦ ὀφείλει τότε νὰ κατέχει, ὅπως κάθε νέος τῆς ἐποχῆς του. Ἐτσι προσέλαβαν δάσκαλο, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἑνὸς μὲν παρῆχε στὸν Μιχαήλ τὴν ἀπαιτούμενην γνώσιν, ἀφ' ἑτέρου δέ, τοῦ δίδασκε τὴν εὐσέβεια, τὸ ἥθος καὶ τὴν ἀρετὴ. Ἡ σταθερότητα τοῦ φρονήματος, ἡ κοινωνικότητα, τὸ πρόσχαρο, εὐγενικὸ καὶ ἡρεμὸ φέρεσιμόν σὲ ὅλους, ἡ γεμάτη ἐνέργεια ἰδιοσυγκρασία του, ἡ συμπάθεια, ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἡ φιλοξενία πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, ἦταν στοιχεῖα ποῦ χαρακτήριζαν τὸν Μιχαήλ, πραγματικὰ στολίδια τῆς ψυχῆς του, ποῦ ἔλαμπαν παντοῦ σὰν τὸν ἥλιο, σκορπώντας ἓνα ἀστραφτερὸ φῶς.

Γ'

Ἡ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ. Ὁ ΕΓΓΑΜΟΣ ΒΙΟΣ ΚΑΙ Ἡ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

Ὅταν ὁ Μιχαήλ ἐνηλικιώθηκε, παντρεύτηκε μία ἐνάρετη καὶ φιλόθεη νέα, ἡ ὁποία τοῦ συμπαραστάθηκε σὲ ὅλες τὴς στιγμὰς τοῦ ἔγγαμου βίου τους. Αὐτὴ ἡ ἀγιασμένη ψυχὴ ἔδειξε μὲ τὴν πλήρη ἀφοσίωσίν της, τὴν ἀγάπην ποῦ εἶχε πρὸς τὸν σύζυγό της. Ποτὲ δὲν τοῦ ἐναντιώθηκε σὲ κάτι, ἀλλὰ πάντοτε ἦταν πιστὴ, ὑπάκουη καὶ πρώτη ἔσπευδε νὰ βοηθήσῃ στὴν ἀνάγκην ποῦ παρουσιαζόταν. Μόνο τότε ἀποχωροῦσε ἀπὸ τὴν διάφορον ἀσχολίαν τῆς καθημερινότητος, ὅταν ἀντιλαμβανόταν ὅτι δὲν τὴν χρειαζόταν κανεὶς καὶ συνεπῶς δὲν ἦταν ἀπαραίτητη ἡ παρουσία της. Συμφωνοῦσε σὲ ὅλα τὰ θέματα μὲ τὸν σύντροφόν της καὶ ἀγωνιζόταν μαζί του γιά νὰ πετύχει τὴν πνευματικὴν προκοπὴν, τὴν μυστικὴν ἔνωση μὲ αὐτὸ ποῦ εἶναι τὸ πλέον ἐπιθυμητὸν ἀπ' ὅλα τὰ ἀγαθὰ, δηλ. τὸν ἴδιον τὸν Θεόν. Δὲν ὑπῆρχε λειτουργία ἢ πανηγύρι, ὁποῦ νὰ μὴν παρευρισκόταν μαζί μὲ τὸν Μιχαήλ, καὶ κανένας φτωχὸς ἢ ὀρφανὸν παιδί ἢ ξένος περαστικὸς ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη, οὔτε καμμία χήρα γυναῖκα ἀπροστάτευτη, δὲν ἔφευγαν ἀπὸ κοντὰ τους ντροπιασμένοι ἢ ἀβοήθητοι, διότι γνώριζαν τὴν φιλευσπλαγχνίαν ποῦ τοὺς διέκρινε καὶ τὴν βοήθειαν ποῦ θὰ ἔπαιρναν κάθε φορὰ ποῦ κάποια ἀνάγκη τοὺς ἔσπρωχνε πρὸς τὸ εὐλογημένον σπιτικόν τους. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ πανάγαθος Θεός, τόσο πολὺ ἀναπαύτηκε στὴν ψυχὴν τους, ὥστε χάρισε στὸν Μιχαήλ καὶ στὴν γυναῖκα του, ἀμύητα ἀγαθὰ καὶ εὐλογίες, καθὼς καὶ καλά, ἐνάρετα παιδιά. Ἡ γέννησις δὲ τῶν παιδιῶν, ὑπῆρξε μία νέα ἀφορμὴ γιά αὐτὸ τὸ εὐλογημένον ζεῦγος, ὥστε νὰ

ἐπιδοθεῖ σὲ νέους πνευματικοὺς ἀγῶνες. Ἔτσι ἀνέθρεψε τὰ παιδιά του μὲ μεγάλη φροντίδα, ἐπιμέλεια καὶ ἀφοσίωση καὶ τὰ γαλούχησε μὲ τὰ νάματα τῆς σοφίας τοῦ Κυρίου μᾶς Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ αὐτὰ τὰ εὐλογημένα ἔγιναν, ὅπως γράφει τὸ Ψαλτήριον, σὰν τὰ βέλη ποῦ κρατᾷ στὰ χέρια τοῦ ἑνὸς ἔμπειρος καὶ γενναῖος μαχητῆς, ἔτοιμα νὰ ἐκτιναχθοῦν καὶ νὰ πέσουν ἀκράτητα ἐπάνω στὸν ἐχθρό. Ἔτοιμα νὰ ὑπερασπιστοῦν τὴν τιμὴ τῶν γονιῶν τοὺς ἀπέναντι στοὺς διάφορους κακολόγους ἐχθρούς. Ὁ Μιχαὴλ λοιπὸν ἀπολάμβανε τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία, ἔχοντας πάντα δίπλα του τὴν γυναῖκα του, ποὺ σὰν κατάκαρπη κληματαριὰ στόλιζε τὸ σπίτι μὲ τὴν νοικοκυροσύνη της καὶ τὴν ἐργατικότητά της, ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιά του νὰ κάθονται σὰν νεοφυτευμένα δέντρα ἐλιδῆς, γύρω ἀπὸ τὸ οἰκογενειακὸ τραπέζι.

Δ'.

Ἡ ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΤΟΥ

Οἱ βουλῆς τοῦ Κυρίου ὅμως ἦταν διαφορετικές. Ἡ οἰκογενειακὴ εὐτυχία διακόπηκε ξαφνικά, ὅταν μία ἡμέρα ἡ γυναῖκα τοῦ Μιχαὴλ ἀναχώρησε ἀπὸ τούτη τὴν μάταιη ζωὴ πρὸς τὴν αἰώνια βασιλεία, γιὰ νὰ συνάξει ἐκεῖ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπίγειων κόπων καὶ τῶν ἀγώνων της, ἀφήνοντας ἀπαρηγόρητους τὸν σύζυγο καὶ τὰ παιδιά της. Τότε ὁ Μιχαὴλ διένειμε πολλὰ χρήματα στοὺς φτωχοὺς της Ἀδριανούπολης, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς της. Μπροστὰ σε αὐτὴ τὴν δύσκολη στιγμή, δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του, οὔτε τὴν πίστη του στὴ Θεία Πρόνοια. Σήκωσε μὲ μεγάλη προθυμία τὸ βαρὺ φορτίο τῶν εὐθυνῶν ἀπέναντι στὰ παιδιά του. Ἐγινε γιὰ αὐτά, ἐκτὸς ἀπὸ πατέρα, μητέρα, ἀδελφὸς καὶ φίλος, φανερώνοντας ἰδιαίτερη στοργὴ καὶ πραγματώνοντας μεγάλες θυσίες γιὰ νὰ καλύψει τίς ἀνάγκες τοὺς. Πάντρεψε ὅσα ἀπὸ τὰ παιδιά του ἦταν σὲ ἡλικία γάμου καὶ σπούδασε τὰ ὑπόλοιπα, μὲ περὶσή ἐπιμέλεια. Πολὺ σύντομα, τὴν ἔγνοια γιὰ τὰ παιδιά του διαδέχθηκε ἡ ἔγνοια γιὰ τοὺς ταλαιπωρημένους συμπολίτες του καὶ ἔτσι ὁ Μιχαὴλ ξαναβρῆκε (μετὰ ἀπὸ τὸν χαμὸ τῆς νεαρῆς γυναίκας του), τὸν παλαιὸ ἐαυτό του, καὶ ἐπιδόθηκε σὲ ἕναν μεγάλον ἀγῶνα, βοηθώντας μὲ κάθε τρόπο ὅσους τὸν εἶχαν ἀνάγκη. Παρηγοροῦσε καὶ προστάτευε χῆρες καὶ ὀρφανὰ, φιλοξενοῦσε ξένους περαστικούς ἀπὸ τὴν πόλιν, ὑπερασπιζόταν στὸ δικαστήριον ὅσους χριστιανοὺς εἶχαν κατηγορηθεῖ συκοφαντικὰ ἀπὸ τοὺς βάρβαρους ἀγαρηνοὺς, ὅτι τάχα ἐκδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐξισλαμιστοῦν ἢ ὅτι ἔβρισαν τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ καὶ ἄλλους ἀπὸ αὐτοὺς κατόρθωνε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔσωζε ἀπὸ τὴν θανατικὴν καταδίκη, ἐνῶ ἄλλους παρότρυνε νὰ δεχτοῦν θαρράλεα τὸ μαρτύριον, ὅταν πλέον γνῶριζε πῶς ἡ δικὴ του μεσολάβηση στὸν ἱεροδικαστὴ, δὲν εἶχε ἀποδώσει τὸ ἀναμενόμενον ἀποτέλεσμα. Ἔτσι πολὺ σύντομα ὁ Μιχαὴλ ἔγινε γνωστὸς σὲ ὅλη τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ στὴν ἄρχουσαν τάξιν τῶν ἐμπόρων καὶ ἀριστοκρατῶν τῆς Κωνσταντινούπολης, τῆς Μικρασίας, ἀκόμη καὶ σὲ μέρη τῆς

Εὐρώπης γειτονικὰ μὲ τὸ κράτος τοῦ Ὄθωμανοῦ δυνάστη. Ἦταν περιβόητος γιὰ τὶς ἀρετές του, γιὰ τὴν εὐγένεια τῶν τρόπων του, γιὰ τὰ ἄφθονα πλούτη του καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν βοήθεια ποῦ πρόσφερε ἀνιδιοτελῶς σὲ ὅλους. Πολλοὶ ἦταν ἐκεῖνοι ποῦ ζητοῦσαν τὴν μεσολάβησή του στὶς Ὄθωμανικὲς ἀρχές γιὰ τὰ ζητήματα ποῦ ἀντιμετώπιζαν, γνωρίζοντας τὴν μεγάλη δύναμη ποῦ εἶχε δίπλα στὴν τοπικὴ ἐξουσία.

Ε΄

Ὁ ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ

Ὅλα τοῦτα ὁμως προκάλεσαν τὸν φθόνο ὀρισμένων γνωστῶν στὸν Μιχαήλ, φανατικῶν τούρκων τῆς Ἀδριανούπολης, οἱ ὅποιοι σκέφτηκαν νὰ τὸν παρενοχλήσουν στὴν ἐργασία του. (Ὁ Μιχαήλ εἶχε ἀπὸ τὴν τοπικὴ ἐξουσία τῆς Ἀδριανούπολης, τὸ προνόμιο ὡς παραγωγός, νὰ εἶναι ἐκμισθωτῆς τῶν τελωνειακῶν δασμῶν τῶν ἀγαθῶν καὶ προϊόντων ποῦ περνοῦσαν ἀπὸ τὴν πόλη). Ἔτσι λοιπὸν κάποιοι ἀπὸ αὐτούς, ἄρχισαν νὰ φέρνουν διάφορα προσκόμματα καὶ ἐμπόδια στὴ διαδικασία ἐκτελωνισμοῦ, παραβαίνοντας τοὺς σχετικοὺς νόμους καὶ ἀφήνοντας τὸν Μιχαήλ ἐκτεθειμένο ἀπέναντι στὴν κεντρικὴ διοίκηση τῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ ἅγιος ὁμως δὲν ἔμεινε ἀδρανής. Ἀντιλήφθηκε ἔγκαιρα τὴν πλεκτάνη καὶ ἀμέσως πῆγε στὴν Κωνσταντινούπολη, στὴν Ὑψηλὴ Πύλη (δηλ. στὴ γραμματεία τοῦ Σουλτάνου), ὅπου διαμαρτυρήθηκε γιὰ τὶς παρανομίες τῶν ἐπιτηδείων εἰς βάρος του καὶ εἰς βάρος τοῦ νόμου. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ ἐξετάσει τὸ ζήτημα, χωρὶς νὰ δώσει ἄλλες διευκρινίσεις. Ὁ Μιχαήλ ἐπέστρεψε στὴν Ἀδριανούπολη, ὁμως οἱ ἐχθροὶ του δὲν ἠσύχασαν. Ἀπεναντίας, λυσσαλέα μανία τοὺς κυρίεψε ποῦ δὲν κατόρθωσαν νὰ τὸν καταστρέψουν οἰκονομικὰ καὶ ἠθικὰ, γι' αὐτὸ σκέφτηκαν αὐτὴ τὴν φορὰ νὰ τὸν καταγγείλουν στὸν δικαστὴ, μὲ τὴν συκοφαντικὴ κατηγορία ὅτι ὁμολόγησε τὸν Ἀλλάχ ὡς μοναδικὸ Θεὸ καὶ τὸν Μωάμεθ ὡς προφήτη του. Ἔτσι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ σωθεῖ, θὰ ἦταν νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ. Ὑπολόγιζαν ὅτι ὁ Μιχαήλ θὰ ἀρνιόταν νὰ προδώσῃ τὴν ὀρθόδοξη πίστη του καὶ ἔτσι θὰ καταδικαζόταν σὲ θάνατο καὶ μαζὶ μὲ τὴν ζωὴ του, θὰ ἔχανε τὴν περιουσία του, ἀφήνοντας ἀπόκληρα τὰ παιδιά του. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο πίστευαν οἱ φανατικοὶ ἐχθροὶ του, ὅτι θὰ τὸν ἀποτελείωναν ὀριστικά, ἀφανίζοντας τὸ ὄνομα τοῦ παντελῶς.

Γνώριζαν ὥστόσο, ὅτι ὑπῆρχε τὸ ἐνδεχόμενο ὁ Μιχαήλ νὰ ὑποκύψει στὶς πιέσεις τους καὶ νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ, κάτι ποῦ θὰ ἀπέβαινε καὶ πάλι πρὸς ὄφελός τους, διότι θὰ κλόνιζε τὴν πίστη τῶν ὑπολοίπων χριστιανῶν καὶ ἔτσι θὰ πετύχαιναν πιὸ εὐκόλα καὶ γρήγορα τὸν ἐξισλαμισμό τους καὶ τὴν ἀποδυνάμωση τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου τῆς Ἀδριανούπολης. Πίστευαν δηλαδή, ὅτι βλέποντας οἱ χριστιανοὶ τὸν Μιχαήλ, αὐτὸν τὸν ἔντιμο, ἠθικὸ καὶ ἀκέραιο ἄνθρωπο, νὰ

ἀρνεῖται παρ' ὅλα τὰ πλούτη του καὶ τὴν δύναμή του, τὸν Χριστό, καὶ νὰ ἀσπάζεται τὴν θρησκεία τοῦ Ἰσλάμ, θὰ εἶχαν λιγότερους ἐνδοιασμούς σχετικὰ μὲ τὴν δική τους μεταστροφή, ὅποτε πολὺ πιὸ εὐκόλα θὰ λύγιζαν καὶ στὸν πιὸ μικρὸ καταναγκασμό, στὴν πιὸ ἐλαφριά πίεση. Τὸ μόνο πρόβλημα ποῦ ἐμπόδιζε τοὺς συκοφάντες νὰ πραγματώσουν τὸν σκοπὸ τους, ἦταν ἡ ἐξέγερση τῆς ἀφορμῆς, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἄργησε νὰ δοθεῖ, γεμίζοντας ἔτσι μὲ χαρὰ τοὺς ὕπουλους καταδιώκτες.

Μία ἡμέρα ἔφτασε στὴν Ἀδριανούπολη ἓνας Φεραῖος χριστιανὸς, μικροῦ ἐμπορος ρούχων, γιὰ νὰ πουλήσει τὸ ἐμπόρευμά του. Κάποιος ἀγαρηνὸς ποῦ εἶχε ὡς σκοπὸ τῆς ζωῆς του νὰ ὀδηγεῖ μὲ τὴν βία στὸν ἐξισλαμισμό, ὅσους περισσότερους χριστιανοὺς μποροῦσε, πλησίασε μὲ ψεύτικο ἐνδιαφέρον τὸν μικροῦ ἐμπορο, γιὰ νὰ διαπραγματευτεῖ τὴν ἀγορὰ τῆς πραιμᾶτίας του. Ἐνῶ συζητοῦσαν γιὰ τὸ ἐμπόρευμα, ἄρχισε ξαφνικὰ νὰ κατηγορεῖ τὸν Φεραῖο χριστιανό, ὅτι ἔβρισε τὴν θρησκεία τοῦ Ἰσλάμ. Τότε οἱ μουσουλμάνοι τῆς ἀγορᾶς ἐξαγριώθηκαν, ὀρμηξαν ἐπάνω στὸν Φεραῖο καὶ ἀφοῦ τὸν συνέλαβαν, τὸν ὀδήγησαν βίαια στὸν δικαστὴ, προσπαθώντας στὴ διαδρομὴ νὰ τὸν πείσουν μὲ κολακεῖες καὶ ἀπειλές, νὰ ἀρνηθεῖ τὸν Χριστὸ καὶ νὰ ἀσπαστεῖ τὸν Μωαμεθανισμό.

Ἀνάμεσα στὸ πλῆθος τῶν ἐξαγριωμένων Ἀγαρηνῶν, παρακολουθοῦσε τὸ γεγονὸς καὶ ἓνας χριστιανός, ποῦ ἔσπευσε ἀμέσως νὰ ἐνημερώσει τὸν Μιχαήλ γιὰ τὴν σύλληψη τοῦ ἐμπόρου καὶ τὴν προσαγωγή του στὸν ἱεροδικαστὴ. Χωρὶς νὰ χάσει στιγμή ὁ Μιχαήλ πῆγε στὸ δικαστήριον καὶ προσπάθησε μὲ τὴν δύναμη καὶ τὸ κύρος ποῦ διέθετε, νὰ πείσει τὸν δικαστὴ, ὅτι πρόκειται γιὰ συκοφαντία. Μετὰ ἀπὸ τὴν σχετικὴ συζήτηση καὶ ἔχοντας πολλὰς ἐλπίδες ὅτι θὰ σωθεῖ ὁ ἔμπορος ἀπὸ τὴν καταδίκη, κίνησε νὰ φύγει γιὰ τὸ σπιτικό του. Βλέποντας τὸν οἱ φανατικοὶ ἀγαρηνοὶ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ δικαστήριον καὶ γνωρίζοντας τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του σὲ αὐτό, ἀντιλήφθηκαν ὅτι αὐτὸ τὸ περιστατικό, ἦταν ἡ καταλληλότερη ἀφορμὴ γιὰ νὰ τὸν κατηγορήσουν, σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιον ποῦ εἶχαν προηγουμένως ὕπουλα ἐξυφάνει. Ἔτσι παρουσιάστηκαν στὸν δικαστὴ καὶ κατήγγειλαν ὅτι ὁ Μιχαήλ ὁμολόγησε πίστη στὸν Ἀλλὰχ ἀπαρνούμενος τὸν Χριστό.

Μάλιστα γιὰ νὰ γίνουν περισσότερο πιστευτοί, παρουσίασαν ἀρκετοὺς ψευδομάρτυρες, ποῦ ἐπιβεβαίωσαν τὴν κατηγορία. Τότε ὁ δικαστὴς κάλεσε τὸν Μιχαήλ νὰ παρουσιαστεῖ μπροστὰ του γιὰ νὰ ἀπολογηθεῖ γιὰ τὶς κατηγορίες ποῦ τὸν βάραιναν. Ὁ Μιχαήλ ἀντιλήφθηκε ἀμέσως τὰ γενόμενα, διότι γνώριζε τὴν τακτικὴ τῶν Ἀγαρηνῶν στὸ θέμα τοῦ ἐξισλαμισμοῦ καὶ ὅτι οἱ κατήγοροί του, ἦταν πρόσωπα γνωστὰ σὲ αὐτόν, γιὰ τὸν φανατισμὸ τους καὶ τὴν ἐχθρὰ ποῦ ἔτρεφαν ἀπέναντί του. Παρουσιάστηκε λοιπὸν στὸν κριτὴ καὶ μὲ θάρρος

ὑπερασπίστηκε τὴν ἀθωότητά του, ἰσχυριζόμενος ὅτι ὅλες οἱ κατηγορίες ἦταν ψεύτικες, ἀνυπόστατες, τελείως συκοφαντικές γιὰ τὸ πρόσωπό του. Ὁ δικαστὴς γνώριζε πολὺ καλὰ τὸν χαρακτήρα τοῦ Μιχαήλ καὶ τὴν ἔντιμη ζωὴ του καὶ κατάλαβε ὅτι ἦταν ἀδύνατον νὰ πράξει αὐτὸ ποῦ τοῦ καταλόγιζαν οἱ συκοφάντες του. Ἔτσι ὄντας πεπεισμένος ὅτι οἱ κατηγορίες εἶναι ἀνυπόστατες καὶ συκοφαντικές, ἀποφάσισε νὰ τὸν ἀθωώσει. Μόλις ὅμως οἱ κατήγοροι τοῦ Μιχαήλ ἀντιλήφθηκαν τὴν τροπὴ ποῦ πῆραν τὰ πράγματα, ὅτι δηλ. ἡ καταγγελία τους δὲν ἔφερε τὸ ποθοῦμενο ἀποτέλεσμα, ἄρχισαν νὰ θορυβοῦν, νὰ διαμαρτύρονται στὸν δικαστὴ καὶ νὰ τὸν ἀπειλοῦν, ὅτι θὰ τὸν καταγγείλουν στὸν Σουλτάνο, μὲ τὴν κατηγορία πῶς δὲν ἐφαρμόζει πλήρως τοὺς νόμους τοῦ κράτους καὶ τοὺς θρησκευτικοὺς κανόνες, ἀλλὰ ὀλιγωρεῖ. Ὁ δικαστὴς φοβήθηκε ἀκούγοντας αὐτὲς τὶς ἀπειλὲς καὶ ἔτσι διέταξε νὰ φυλακίσουν τὸν Μιχαήλ, μέχρι νὰ ἀποφασίσει γιὰ τὴν τύχη τοῦ ὁ Σουλτάνος, πρὸς τὸν ὁποῖο ἔστειλε σχετικὴ ἐπιστολή, ἐξιστορώντας ὅλα τὰ γεγονότα. Ἔτσι ὁ Μιχαήλ ὁδηγήθηκε ἀπὸ τὸ ἐξαγριωμένο πλῆθος τῶν ἐχθρῶν του στὴ φυλακὴ, ἀφοῦ προηγουμένως δέχτηκε πολλοὺς ἐξευτελισμούς, ὕβρεις, ταπεινώσεις καὶ βασανισμούς.

ΣΤ΄

Ἡ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΑΠΟΠΕΙΡΕΣ ΜΕΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΑ

Στὴ σκοτεινὴ φυλακὴ ὁ Μιχαήλ ἐνίωσε σὰν νὰ βρίσκεται μέσα σὲ μία λαμπρὴ, φωτεινὴ αἴθουσα, σὲ ἓνα ἀνάκτορο, καὶ ἄρχισε νὰ εὐχαριστεῖ μὲ δάκρυα καὶ νὰ δοξολογεῖ τὸν Θεό, ποῦ τὸν ἀξίωσε νὰ φυλακιστεῖ καὶ νὰ δεινοπαθήσει γιὰ χάρη Του, λέγοντας τὰ λόγια του ψαλμωδοῦ Δαβίδ: Κύριε ὁ Θεός μου, περιμένω μὲ ἐλπίδα νὰ μὲ ἐγκαταστήσεις πρὸς τὰ ἐκεῖ ποῦ εἶναι ἡ οὐράνια βασιλεία Σου. Ἄκουσε τὴν προσευχή μου καὶ μὴ μὲ ἐγκαταλείψεις, διότι οἱ ἐχθροί μου, εἶπαν ἐναντίον μου τέτοιες κακολογίες: Πότε θὰ πεθάνει καὶ θὰ ἐξαφανιστεῖ τὸ ὄνομά του; Γι' αὐτὸ Κύριε γίνε ἐσὺ Κριτὴς καὶ δικαστὴς αὐτῶν ποῦ μὲ ἀδικοῦν καὶ μὲ καταδιώκουν. Πολέμησε αὐτοὺς ποῦ μὲ πολεμοῦν καὶ ζητοῦν νὰ μὲ ἐξοντώσουν. Πάρε στὰ χέρια Σου ὄπλο καὶ ἀσπίδα, σήκω ἐπάνω καὶ ἔλα γρήγορα νὰ μὲ βοηθήσεις. Ξεσηκώθηκαν ἐναντίον μου ἄδικοι μάρτυρες καὶ μὲ ρωτοῦν πράγματα ποῦ οἱ ἴδιοι δὲν γνωρίζουν. Μοῦ ἀνταπέδωσαν κακὰ ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν ποῦ τοὺς ἔκανα καὶ μίσος ἀντὶ τῆς ἀγάπης ποῦ τοὺς ἔδειξα. Θεέ μου, ἐπαναστάτησαν ἐναντίον μου ἄνθρωποι ὑπερήφανοι, ποῦ ἀθετοῦν τὸν νόμο Σου καὶ ἰσχυροὶ ποῦ χρησιμοποιοῦν βία, ζητώντας νὰ ἀφανίσουν τὴν ζωὴ μου καὶ δὲν σκέφτηκαν, ὅτι ὑπάρχεις ἐσὺ ὁ δίκαιος Κριτὴς. Ἀλλὰ ἐσὺ Κύριε, κοίταξέ με, μὲ εὐμένεια, προστάτεψε μὲ καὶ ἐλέησε μέ. Ἐνίσχυσε ἐμένα τὸ παιδί Σου μὲ τὴν δύναμή Σου καὶ σῶσε τὸν γιὸ τῆς δούλης Σου, διότι καὶ αὐτὴ ὅπως καὶ ἐγώ, εἶναι παιδί δικό Σου. Πραγματοποίησε γιὰ χάρη μου, κάποιο θαυμαστὸ γεγονός, ὥστε νὰ τὸ δοῦν

ὅσοι μὲ μισοῦν καὶ νὰ ντροπιαστοῦν μαθαίνοντας, ὅτι ἐσὺ Κύριε εἶσαι ἐκεῖνος ποῦ μὲ βοήθησες καὶ μὲ παρηγόρησες.

Μόλις διαδόθηκε στὴν πόλη, ὅτι φυλακίστηκε, πολλοὶ τὸν ἐπισκέφτηκαν στὸ δεσμοτήριο. Ὅσοι ἦταν πραγματικοὶ φίλοι του, τὸν ἐνθάρρουναν καὶ τὸν προέτρεψαν νὰ ὑποστεῖ τὸ μαρτύριο, καὶ ὁ Μιχαὴλ τοὺς εὐχαρίστησε ἐγκάρδια καὶ ἐπαίνεσε τὴν στάση τους. Ἀντίθετα, ὅσοι προσπάθησαν νὰ κάμψουν μὲ ὕπουλο καὶ δόλιο τρόπο τὴν ἀκλόνητη πίστη του στὸν Θεὸ καὶ τὸ θάρρος του, αὐτοὺς τοὺς ἐδίωξε μακριά του, ἀφοῦ προηγουμένως τοὺς εἶπε τὰ παρακάτω λόγια, κοιτάζοντας τοὺς βλοσυρά: Φύγετε μακριά μου ὅλοι ἐσεῖς ποῦ παρανομεῖτε καὶ μαθαίνετε στοὺς ὑπόλοιπους πῶς νὰ παρανομοῦν. Ὅλοι ἐσεῖς ποῦ συνεχῶς σκέφθεσθε καὶ ἀγαπᾶτε τὰ ἔργα τοῦ πονηροῦ διαβόλου. Τοῦτο τὸ σῶμα ποῦ φορῶ σὰν ἑνδυμα τῆς ψυχῆς μου, μὲ πολλὴ προθυμία θὰ θυσιάσω ὡς θυσία στὸν Θεό μου, τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Κι ἂν ἀκόμη δὲν πρόκειται αὐτὸ νὰ γίνει τώρα, πάντως κάποτε θὰ φθαρεῖ, διότι ὁ,τιδήποτε γεννιέται, βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸ νόμο τῆς φθορᾶς. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ποτὲ ξανὰ μὴ μοῦ προβάλλετε τὰ δελεάσματα τοῦ πονηροῦ καὶ ἀνθρωποκτόνου διαβόλου.

Κάποια μέρα τὸν ἐπισκέφθηκε ἓνας ἀπὸ τοὺς πολὺ ἀγαπητοὺς συντοπίτες φίλους του καὶ ἀφοῦ ἔδειξε ὅτι δεινοπαθεῖ γιὰ τὸν ἄδικο ἐγκλεισμό του στὴ φυλακή, τοῦ εἶπε δακρυσμένος: Γνώριζε Μιχαὴλ ὅτι ὅπως παλαιότερα εὐφραινόμουναι, ὅταν σὲ ἔβλεπα νὰ εὐτυχεῖς καὶ νὰ ἀπολαμβάνεις τὰ πλούτη σου, τίς δόξες καὶ τίς τιμές, ἔτσι καὶ τώρα πολὺ ἀγωνιῶ καὶ καίγεται ἡ ψυχὴ μου, ποῦ σὲ βλέπω νὰ δυστυχεῖς κλεισμένος διαρκῶς στὴ φυλακὴ καὶ μὲ τὸν κίνδυνο τῆς θανατικῆς καταδίκης νὰ κρέμεται ἐπάνω σου. Γι' αὐτὸ ἦρθα νὰ σὲ δῶ, γιὰ νὰ συζητήσουμε μαζί αὐτὸ ποῦ συμφέρει σὲ σένα νὰ κάνεις, γιὰ χάρη τῆς οἰκογενείας σου ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς πολὺ ἀγαπητούς σου. Ἐμπρὸς λοιπὸν πείσε τὸν ἑαυτό σου νὰ συγκατανεύσει στὰ λόγια του δικαστῆ, καὶ ὁμολόγησε μόνο μὲ τὰ χεῖλη σου κι ὅχι μὲ τὴν καρδιά σου, αὐτὸ ποῦ σου ζητοῦν. Ἀρνήσου φαινομενικὰ μόνο τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη, διότι στὴν πραγματικότητα, μέσα σου μπορεῖς νὰ παραμείνεις καὶ νὰ εἶσαι πάλι χριστιανὸς καὶ μάλιστα στὰ κρυφά, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζει κανεὶς. Ἐτσι θὰ ἐλευθερώσεις τὸν ἑαυτό σου ἀπὸ τὸν κίνδυνο ποῦ τὸν ἀπειλεῖ. Ὅπως ἐπίσης καὶ ὅλη τὴν οἰκογένειά σου, θὰ περισώσεις τὰ πλούτη σου καὶ ἐμᾶς ποῦ σὲ ἀγαποῦμε καὶ ἐπιθυμοῦμε διαρκῶς νὰ βλέπουμε τὸ γλυκὸ πρόσωπό σου, θὰ μᾶς ἀπαλλάξεις ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τοὺς γοεροὺς θρήνους» Λέγοντας αὐτὰ ὁ ἐπιστήθιος φίλος του Μιχαὴλ, ἄρχισε νὰ βρέχει τὸ πρόσωπό του μὲ ἄφθονα δάκρυα. Ὅμως αὐτὸς ὁ θαυμάσιος πραγματικὰ καὶ μέγας ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ ἄκουσε πολὺ προσεκτικὰ ὅσα τοῦ εἶπε ὁ φίλος του, ἀντιλήφθηκε ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν θὰ ἔλεγε τέτοια λόγια, παρὰ μόνο ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος, ποῦ σὰν φίδι ἐξαπάτησε τοὺς πρωτοπλάστους, προκαλώντας τὴν ἐξορία

τους ἀπὸ τὸν Παράδεισο καὶ τὸν πνευματικὸ θάνατό τους. Ἀντιλήφθηκε ὅτι ὁ φίλος του ἔγινε ἡθελημένα ἢ ἀθέλητα ἀντικείμενο στὰ χέρια τοῦ διαβόλου, ὄργανο τοῦ πονηροῦ ἐχθροῦ γιὰ νὰ ἐξυπηρετεῖ τὰ δόλια τεχνάσματά του, ὅπως παλαιότερα καὶ τὸ φίδι. Γι' αὐτὸ σφράγισε ἀμέσως τὸν ἑαυτό του μὲ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, λέγοντας ἀπὸ μεσὰ του: Φύγε ἀπὸ πίσω μου Σατανᾶ διότι μόνο τὸν Κύριο καὶ Θεό μου προσκυνῶ καὶ λατρεύω καὶ κανέναν ἄλλον. Ἐπειτα στράφηκε πρὸς τὸν φίλο του καὶ εἶπε: Τώρα πραγματικὰ ἔμαθα ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀκόμη τῆς γνωριμίας μας, ἔγινες ὀλοκληρωτικὰ ὄργανο τοῦ πονηροῦ διαβόλου ποῦ ὁδηγεῖ στὴν ἀπώλεια ὅσους τὸ μεταχειρίζονται. Καὶ τὸ ὅποιο καταφέρνει νὰ μὴ φανερώνει παντελῶς μὲ ἔργα ἢ μὲ λόγια στοὺς ἀνυποψίαστους, τὸ πλῆθος τῶν δαιμονίων ποῦ κρύβεται στὸ ἐσωτερικὸ του. Γιατί ἀγαπᾷς τὰ μάταια πράγματα καὶ ἐπιδιώκεις συνεχῶς τὸ ψέμμα, μὲ τὸ ὅποιο ἀντάλλαξες σχεδὸν ὅλη τὴν ζωὴ σου, ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία ἕως τώρα ποῦ ἤδη πλησιάζεις στὰ γηρατεία; Καθόλου δὲν ἔνιωσες τὴν ἀνάγκη νὰ μετανιώσεις, ἀλλὰ πάντοτε ἦσουν ἀπροσηλωμένος σὲ καταχθόνιους σκοποὺς καὶ ἔκανες μὲ πολλὴ ἐπιμέλεια τὸν ἑαυτό σου κατοικία τοῦ Σατανᾶ, ὁ ὅποιος τώρα μὲ τὰ χεῖλή σου, μοῦ προφέρει λόγια, ἵκανὰ νὰ ὁδηγήσουν ὅποιον τὰ πιστέψει, στὴν καταστροφὴ καὶ στὴν ἀπώλεια τῆς ψυχῆς του. Συνελθε τώρα λοιπὸν, σύνελθε καὶ πρόσεξε τοὺς λόγους ποῦ θὰ σοὺ πῶ, ἀφοῦ προηγουμένως σχηματίσεις στὸ πρόσωπό σου τὸ σχῆμα τοῦ Θείου Σταυροῦ καὶ διώξεις μακριὰ σου, τὸν φοβερὸ ἀπατεῶνα διάβολο. Ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, μὲ τὴν καρδιὰ πιστεύει ὁ ἄνθρωπος σὲ αὐτὸ ποῦ θὰ τὸν ὁδηγήσει στὴ δικαίωση, καὶ μὲ τὸ στόμα ὁμολογεῖ αὐτὸ ποῦ θὰ τοῦ φέρει τὴν σωτηρία.

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ θεοδίδακτη πίστη μας, μὲ τὴν καρδιὰ πιστεύεται καὶ μὲ τὸ στόμα ὁμολογεῖται. Ὅταν ἔτσι λοιπὸν ἔχει τὸ πρᾶγμα, γιατί νὰ προσποιηθῶ τὴν πίστη μου, λέγοντας φανερὰ ὅτι γίνομαι Μουσουλμάνος καὶ πιστεύοντας κρυφὰ ὅτι παρ' ὅλη τὴν ὁμολογία μου, παραμένω μέσα μου Χριστιανός; Γιὰ νὰ ἀποφύγω τὴν θανατικὴ καταδίκη καὶ νὰ μὴ πεθάνω; Πῶς γίνεται ἄλλη πίστη νὰ ὁμολογῶ μὲ τὸ στόμα μου καὶ ἄλλη νὰ ἔχω βαθιὰ μέσα στὴν καρδιά μου; Ὅταν μάλιστα ἡ μία ὁδηγεῖ στὴν ἀπώλεια καὶ ἡ ἄλλη στὴ σωτηρία; Καὶ μὴ ταραχεῖς ὅταν παρατηρώντας μὲ τὸν νοῦ σου τὰ πράγματα, διαπιστώσεις ὅτι κάθε τί ποῦ γεννιέται εἶναι ἀναγκαστικὰ καὶ φθαρτὸ καὶ συνεπῶς φθείρεται μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου. Μπορεῖ βέβαια ὅλα ὅσα μᾶς περιβάλλουν νὰ εἶναι δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἔχουν μία ἀρχή, διότι γεννήθηκαν ἢ προῆλθαν ἀπὸ κάποια αἰτία καὶ ἐπομένως νὰ εἶναι φθαρτά. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μερικὰ ἀπὸ αὐτά, ποῦ μὲ τὴν χάρη καὶ τὴν δύναμη τοῦ δημιουργοῦ, παραμένουν κατὰ κάποιον τρόπο ἀφθαρτα καὶ αἰώνια. Αὐτὸ τὸ σῶμα ποῦ ἔχει περιβληθεῖ σὰν ἔνδυμα ἡ ψυχὴ μας, εἶναι φθαρτὸ καὶ κάποτε θὰ περάσει σὰν ἓνα ὄνειρο, ἡ ὁμορφιά του, ἡ νεανικότητά καὶ ἡ σφριγηλότητά του καὶ θὰ ἐξαφανιστεῖ. Διαρκῶς μέσα τοῦ γίνεται μία μάχη γιὰ

νὰ διατηρηθεῖ στή ζωὴ ὡς σύνθετο ποῦ εἶναι, καὶ ἄλλοτε ἐνῶ εἶναι γερό, ἀρρώσταίνει καὶ τὸ ἀντίστροφο, ἐνῶ εἶναι ἄρρωστο, γίνεται καλά. Ὡστε τελικὰ καταλήγει στή φθορὰ καὶ μόνο ἡ λογικὴ ψυχὴ ποῦ ὑπάρχει μέσα του καὶ τὸ κινεῖ δένοντας τοῦ ζωῆ, μόνο αὐτὴ παραμένει ἀφθαρτὴ καὶ ἀθάνατη μὲ τὴν χάρη καὶ τὴν δύναμη τοῦ δημιουργοῦ. Τί μου λέγεις λοιπόν; Νὰ προδώσω τὴν ἀλήθεια λέγοντας ψέμματα μπροστὰ στὸν αἰώνιο Θεό, γιὰ νὰ χάσω τὴν ἀθάνατη ψυχὴ μου; Γιὰ χάρη ποιανού; Γιὰ νὰ μὴ φθαρεῖ αὐτὸ ποῦ εἶναι ἤδη φθαρτό; Πῶς γένεται ἀλήθεια τὸ φθαρτὸ νὰ μὴ φθείρεται καὶ τὸ σύνθετο νὰ μὴ διαλύεται; Μήπως ἄραγε ἀρνούμενος τὴν ἀλήθεια, μπορῶ ὅπως ἰσχυρίζεσαι, νὰ διαπραγματευτῶ τὸν ὑπόλοιπο χρόνο ποῦ μου μένει νὰ ζήσω ; Καὶ ποιὸς θὰ μοῦ ἐγγυηθεῖ μὲ ἀσφάλεια, μὲ σιγουριά, ὅτι ἂν ἀρνηθῶ τὸν Χριστὸ θὰ ἐξασφαλίσω τὴν μακροζωΐα; Ἐνδέχεται, ἀφοῦ ἀρνηθῶ τὸν Χριστό, μαζί μὲ τὴν πίστη μου νὰ χάσω, ἐξαιτίας τῆς θείας δίκης καὶ τὴν ζωὴ μου. Ἄν λοιπὸν συμβεῖ νὰ πεθάνω, τότε ὅπως λέγεις, θὰ κληροδοτήσω στὰ παιδιά μου, ἀκέραιο τὸν πλοῦτο καὶ ὅλη τὴν περιουσία μου. Ὅμως ἐγὼ γυμνὸς γεννήθηκα ἀπὸ τὴν μητέρα μου, χωρὶς νὰ φέρω μαζί μου κάτι ἀπὸ τὸ σπίτι ἢ τὴν περιουσία μου κατὰ τὴν γέννα. Καὶ ὁ Θεὸς ποὺ χορηγεῖ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, αὐτὴ τὴν γῆ ποὺ πατᾶμε κι ἐσὺ τὴν θεωρεῖς ὡς πλοῦτο, πλουσιοπάροχα χάρισε σὲ ὅλους, μαζί μὲ τόσα ἀλλὰ ἀγαθὰ.

Ἄν λοιπὸν οἱ συκοφάντες μου, ἀρπάξουν τὴν περιουσία μου, ὑπάρχει στὸν οὐρανὸ ἐκεῖνος ποῦ μπορεῖ νὰ χορηγήσει στα παιδιά μου, ἑκατὸ φορὲς περισσότερο πλοῦτο ἀπὸ αὐτὸν ποῦ ἀρπάχθηκε. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἀπομάκρυνε τὸν ἑαυτό σου ἀπὸ αὐτὴ τὴν πλάνη καὶ ἀπὸ ἐκεῖνον ποῦ τὴν προκάλεσε καὶ σταμάτα νὰ λέγεις λόγια παραφροσύνης. Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς, τίποτε παρόμοιο μὴ τολμήσεις νὰ σκεπτεῖς ἢ νὰ πεῖς, ἀλλὰ διόρθωσε τὸν ἑαυτό σου μὲ εἰλικρινῇ μετάνοια, γιὰ νὰ πετύχεις τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου. Αὐτὰ καὶ ἀλλὰ πολλὰ εἶπε ὁ Μιχαὴλ στὸν φίλο του, ὁ ὁποῖος ἀκούγοντας τὰ, ὅχι μόνο ἔμεινε ἐμβρόντητος, ἀλλὰ κυριεύτηκε ἀπὸ πραγματικὴ κατάνυξη καὶ μετάνοια, ὥστε ἔφυγε ἀπὸ τὴν φυλακὴ συντετριμμένος, μὲ δάκρυα στὰ μάτια του.

Οἱ ἡμέρες κυλοῦσαν καὶ ὁ Μιχαὴλ μὲ πραγματικὴ ἀγαλλίαση καὶ ἔχοντας χρηστὲς ἐλπίδες ὅτι σύντομα θὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὰ σωματικὰ δεσμά, προσφέροντας ὡς θυσία στὸν Θεὸ τὸν ἑαυτό του, προσευχόταν καθημερινὰ μέσα στή φυλακὴ, λέγοντας τὰ λόγια του ψαλμωδοῦ Δαβίδ: Κύριε μὲ δοκίμασες καὶ γνώρισες μέχρι τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου ποιὸς εἶμαι στήν πραγματικότητα. Γνωρίζεις καλὰ ὅλες τὶς κινήσεις μου, ὅταν κάθομαι καὶ ὅταν σηκώνομαι. Ἀντιλαμβάνεσαι ἀπὸ μακριὰ τοὺς λογισμούς μου, πολὺ πιὸ πρὶν τοὺς σκεφτῶ μὲ τὸ νοῦ μου. Προβλέπεις καὶ ἐξιχνιάζεις τὶς ἐπιλογές μου, τοὺς τρόπους τῆς συμπεριφορᾶς μου, τὶς πράξεις μου, ὅλη τὴν ζωὴ μου. Στὰ χέρια Σου βρίσκεται ἡ τύχη μου. Γλύτωσε μὲ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μου καὶ ἀπὸ ὅσους μὲ καταδιώκουν.

Δείξε εὐμένεια σὲ μένα τὸν δοῦλό Σου. Μὴ μὲ ἀφήσεις ἀβοήθητο καὶ ντροπιαστῶ ἐπειδὴ σὲ παρεκάλεσα νὰ μὲ ἐνισχύσεις καὶ στηρίξῃς σὲ σένα τὶς ἐλπίδες γιὰ τὴν σωτηρία μου. Βοήθησε μὲ ὥστε νὰ δοξάσουμε ὅλοι ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ τὸ δικό Σου ὄνομα κι ὄχι τὸ δικό μας. Ὡστε νὰ μὴν ποῦν οἱ ἐχθροί μας: Ποῦ εἶναι ὁ Θεὸς τοὺς ποῦ θὰ τοὺς ἔσωζε; Συνέτριψε τὴν δύναμη τῶν ἐχθρῶν μου καὶ προστάτεψέ με σὰν νὰ μὲ προφυλάγεις ἀπὸ δυνατὴ καταιγίδα.

Ἀξίωσε μὲ νὰ προσφέρω μὲ τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρίου, ὅλη τὴν ὑπαρξή μου ὡς θυσία σὲ Σένα καὶ συναρίθμησέ με, μὲ τοὺς ἁγίους Σου, διότι εἶσαι εὐλογημένος στοὺς ἀτέλειωτους αἰῶνες. Ἀμήν.

Μία ἡμέρα ὁ δικαστής, ὁ ὁποῖος ἐκτιμοῦσε ἰδιαίτερα τὸν Μιχαὴλ καὶ δὲν ἤθελε τὸν χαμό του, ἔβγαλε τὸν ἅγιο ἀπὸ τὸ κελλὶ καὶ μπροστὰ σε πλῆθος κόσμου, ἄρχισε νὰ τὸν παρακαλεῖ λέγοντας: Ἀγαπητέ μου Μιχαήλ, σὲ ἐκτιμῶ περισσότερο καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς δικούς μου. Εἶναι ἀνάγκη νὰ πεισθεῖς στὰ λόγια μου, νὰ ἐγκαταλείψεις τὴν πίστη μὲ τὴν ὁποία μάταια ἔζησες ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, καὶ νὰ ἀσπασθεῖς τὴν δική μας θρησκεία. Θὰ δοξαστεῖς πολὺ ἂν ἐνεργήσεις μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Γνωρίζω μὲ κάθε λεπτομέρεια, ὅτι εἶσαι γνωστὸς στὸν Σουλτάνο καὶ ὅτι αὐτός σε τίμησε μὲ πολλὰ δῶρα καὶ πολλές εὐνοίες καὶ σὲ ἀξίωσε νὰ ἔχεις τὴν πρώτη θέση ἀνάμεσα στοὺς ἄρχοντες αὐτῆς τῆς πόλης. Ἀλλὰ κι ἐσύ γνώριζε ὅτι πάντοτε σὲ ἀγαποῦσα καὶ ἐξακολουθῶ νὰ σὲ ἀγαπῶ θερμά, καὶ πολὺ λυπᾶμαι καὶ ξεσχίζω τὰ σπλάγχνα μου, τώρα ποῦ σὲ βλέπω νὰ βρίσκεσαι στὴν κόψη τοῦ ξυραφιοῦ, δηλαδή στὸν κίνδυνο νὰ καταδικαστεῖς ἀπὸ τὸν Σουλτάνο σὲ θάνατο. Πολὺ λυπᾶμαι ποῦ βλέπω ὅτι εἶσαι ἀνυποχώρητος ἀπὸ τὴν ἀπόφασή σου, ἀμετακίνητος ἀπὸ τὴν γνώμη σου. Γι' αὐτὸ θεωρῶ πῶς θὰ εἶναι πρὸς ὄφελός σου νὰ ἀλλάξεις τὸ φρόνημά σου καὶ ἔτσι νὰ σώσεις τὸν ἑαυτό σου ἀπὸ τὸν κίνδυνο. Ἐκτὸς αὐτοῦ θὰ ἀξιωθεῖς νὰ ἀπολαύσεις πολλές δωρεές καὶ χαρίσματα. Ἀναρωτιέμαι τί εἶναι ἄραγε γιὰ ἐσένα αὐτὴ ἡ θρησκεία τὴν ὁποία ἀρνεῖσαι νὰ ἐγκαταλείψεις καὶ ἐξαιτίας τῆς δὲν θέλεις νὰ ἀσπασθεῖς τὴν δική μας ὀρθὴ πίστη; Εἶναι αὐτὴ ποῦ ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπάρχουν τρεῖς θεοί, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει ἓναν γιὸ ποῦ ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ἐπίσης ἔχει πνεῦμα καὶ ὅσα ἄλλα παρόμοια ἐπινοεῖτε ἢ φαντάζεστε μὲ ἀνοησία ἐσεῖς οἱ χριστιανοί; Ἀλλὰ καθόλου δὲν εἶναι ἔτσι ὅλα αὐτά. Ἐνας εἶναι ὁ Θεὸς καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ αὐτόν. Γι' αὐτὸ λοιπὸν πείσε τὸν ἑαυτό σου σὲ ὅσα σου εἶπα ἕως τώρα καὶ θὰ ἀπολαύσεις πολλὰ ἀγαθά. Λέγοντας αὐτὰ ὁ δικαστής, σηκώθηκε ἀπὸ τὴν ἔδρα του, πῆγε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μιχαήλ καὶ προσπάθησε νὰ τὸν καλοπιάσει μὲ ἀγκαλιές καὶ φιλήματα, μήπως καὶ κατορθώσει νὰ λυγίσει τὸ ἀτσάλινο φρόνημά του. Μαζὶ μὲ τὸν δικαστὴ, τὶς ἴδιες κολακεῖες ἄρχισε νὰ ἐπιδείχνει πρὸς τὸν μάρτυρα καὶ τὸ παριστάμενο πλῆθος. Ὅμως ὁ Μιχαήλ ἄπλωσε ἥρεμα τὸ χέρι του, κάνοντας ἔτσι νεῦμα στὸν δικαστὴ νὰ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ κοντά του καὶ στὸ πλῆθος νὰ σιωπήσει.

Ἐπειτα πῆρε τὸ λόγο καὶ εἶπε: Μὴ νομίζεις δικαστὴ ὅτι μὲ αὐτὲς τὶς κολακεῖες ποῦ χρησιμοποίησες θὰ κατορθώσεις νὰ μὲ ἀπομακρύνεις ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ πίστη, τὴν ὁποία δέχτηκα διαμέσου τοῦ ἁγίου βαπτίσματος λίγο μετὰ τὴν γέννησή μου καὶ μὲ τὴν ὁποία ζῶ καὶ ἀναπνέω ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου. Γνώριζε ὅτι γιὰ χάρη αὐτῆς τῆς πίστεως, εἶμαι ἔτοιμος νὰ πεθάνω ὅχι μία φορά, ἀλλὰ ἂν εἶναι δυνατὸν χιλιάδες φορές, παρ' ὅλο ποῦ κάτι τέτοιο εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ γίνει, ἐξαιτίας τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Ἐπειδὴ μου ἀνέφερες ὅτι ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ πιστεύουμε σὲ τρεῖς Θεοὺς καὶ ἀλλὰ σχετικὰ καὶ εἶναι βέβαιο ὅτι ὡς πλανεμένος, βρίσκεσαι μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, γι' αὐτὸ ἄκουσε αὐτὰ ποῦ θὰ σοὺ πῶ. Ἐμεῖς προσκυνοῦμε καὶ σεβόμαστε ἓνα Θεὸ παντοδύναμο, ποῦ δημιούργησε τὸν οὐρανὸ, τὴν γῆ καὶ ὅλες τὶς ἄλλες ὑπάρξεις. Ἄλλος Θεὸς ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν δὲν ὑπάρχει, οὔτε δεχόμαστε ὅτι ὑπάρχει. Ὅμως αὐτὸς ὁ ἓνας Θεός, ὁ δημιουργὸς ὅλων τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων πλασμάτων, ἔχει λόγο, βούληση καὶ ἐνέργεια. Διαφορετικὰ πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ φέρει ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία στὴν ὕπαρξιν ὅλα τὰ δημιουργήματα, τὶς διαφορὲς λογικὲς οὐσίες, ἂν δὲν εἶχε τὰ παραπάνω; Αὐτὸ μαρτυρεῖ ῥητὰ καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ, τὸν ὁποῖο ἐσεῖς, καθὼς καὶ ὅλους τοὺς ὑπόλοιπους προφήτες, ὑποτιμᾶτε καὶ μειώνετε. Αὐτὸς λέγει: Μὲ μόνο τὸν λόγο καὶ τὴν προσταγὴ τοῦ Θεοῦ, στερεώθηκαν οἱ οὐρανοὶ στὴ θέσιν τους καὶ μὲ τὸ φύσημα τοῦ στόματός του, δημιουργήθηκαν τὰ ἅπειρα σὲ πλῆθος ἄστρα. Ἐχει ὁ Θεὸς λόγο, ἀλλὰ ὅχι σὰν τὸν δικό μας, ποῦ καθὼς τὸν προφέρουμε μὲ τὸ στόμα μας διαχέεται στὸν ἀέρα. Διότι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ζωντανός, ἔχει λογικὴ ὕπαρξιν ὡς πρόσωπο. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸ πνεῦμα ποῦ καὶ αὐτὸ ἔχει λογικὴ ὕπαρξιν ὡς πρόσωπο. Ἡ μήπως δὲν βλέπεις καὶ αὐτὸν τὸν νοῦ ποῦ εἰκονίζει τὸν Θεό, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ὀνομάζεται καὶ νοῦς, καθὼς εἶναι τρία πράγματα καὶ ἓνα ταυτόχρονα; Νοῦς ποῦ δὲν ἔχει μέσα τοῦ τὸν λόγο, δὲν πρόκειται νὰ ἔχει ποτὲ καὶ πνεῦμα, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐκφέρει μὲ τὸ στόμα πρὸς τὰ ἔξω τὸν λόγο. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ὁμολογοῦμε καὶ προσκυνοῦμε μὲ ὅλη τὴν ψυχὴ καὶ τὴν διάνοιά μας, τὸν ἓνα ὡς πρὸς τὴν οὐσία Θεὸ καὶ δογματίζουμε μὲ ἀλληγορικὸ τρόπο ὅτι εἶναι τρία καὶ ἓνα πράγματα μαζί. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ τρία, τὸ μὲν ἓνα ὀνομάζουμε Πατέρα ποῦ γέννησε τὸν Λόγο χωρὶς νὰ πάθει κάτι, πολὺ πρὶν ὑπάρξουν οἱ αἰῶνες, δηλ. ὁ χρόνος, τὸ δὲ ἄλλο Υἱό, καὶ τὸ τρίτο Ἅγιο Πνεῦμα. Ὁ Πατέρας, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα ἔχουν μία οὐσία, δύναμη καὶ ἐνέργεια καὶ εἶναι ἓνας Θεὸς μὲ τρεῖς ὑποστάσεις. Ὁμολογοῦμε ἀκόμη τὸν Υἱό, ὀνομάζοντας τὸν Λόγο, ὁ ὁποῖος σαρκώθηκε καὶ γεννήθηκε ἀπὸ τὴν ἁγία Παρθένο καὶ Θεοτόκο Μαρίαν, μὲ τὴν εὐδοκία τοῦ Πατέρα καὶ τὴν συνεργία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Υἱὸς εἶναι Θεὸς ποῦ γεννήθηκε πραγματικὰ καὶ ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ τὴν σωτηρία μας. Φανερώθηκε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο σ' ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ μᾶς φωτίσει μὲ τὸ φῶς τῆς ἀληθινῆς γνώσης. Μίλησε σὲ ἐμᾶς καλύπτοντας κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη σάρκα

τὴν θεότητά του, ὥστε νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὴν πλάνη καὶ τὴν τυραννία τοῦ διαβόλου. Αὐτὸ ἀκριβῶς προφήτεψε ὁ Δαβὶδ λέγοντας: "Ἔστειλε ὁ Θεὸς τὸν ζωντανὸ καὶ πανίσχυρο Λόγο Του καὶ τοὺς γιάτρεψε καὶ τοὺς ἔσωσε ἀπὸ τὰ κακὰ ποῦ τοὺς ἔφθειραν. Λύτρωσε δηλαδὴ καὶ καθάρισε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες της. Αὐτὴ εἶναι ἡ πίστη μας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἶμαι ἔτοιμος νὰ πεθάνω χίλιες φορές, μὲ τὴν βοήθεια τῆς θείας χάριτος ποῦ μὲ σκεπάζει. Γι' αὐτὸ λοιπὸν μὴ ματαιοπονεῖς προσπαθώντας νὰ μὲ βγάλεις ἀπὸ τὴν ὁρθὴ καὶ εὐθεία ὁδὸ ποῦ ὁδηγεῖ καὶ καταλήγει στὸν μόνον ἀληθινὸ Θεό, ἀλλὰ κάνε αὐτὸ ποῦ ὁρίζει ἡ θέλησή σου.

Ἀκούγοντας αὐτὰ ὁ δικαστής, ἔμεινε ἐμβρόντητος σὰν νὰ πέρασε μέσα ἀπὸ ἕναν θυελλώδη ἄνεμο. Ἐχοντας ἀμαυρωμένη τὴν συνείδησή του, ἄρχισε νὰ ἀναρωτιέται ποιά ἄλλη ἐνέργεια θὰ μπορούσε νὰ κάνει, γιὰ νὰ μεταπείσει τὸν μάρτυρα. Τὸ δὲ πλῆθος προσπάθησε νὰ ἀρπάξει μὲ τὴν βία τὸν Μιχαήλ καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσει νὰ ὑποκύψει στὸν ἐξισλαμισμό, ζητώντας μάλιστα νὰ πάρει τὸ νόμο στὰ χέρια του. Ὅμως ἐπενέβηκε ὁ δικαστής καὶ ἀφοῦ ἀπείλησε τὸ πλῆθος λέγοντας ὅτι μὲ τὴν στάση τοῦ ἐνδέχεται νὰ προκαλέσει τὴν ὀργὴ τοῦ Σουλτάνου, διέταξε νὰ φυλακίσουν καὶ πάλι τὸν Μιχαήλ.

Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Μαυροειδῆ (αὐτὸ ἦταν τὸ ἐπώνυμό του ἁγίου), ἀκούγοντας τὸν δικαστὴ νὰ λέγει ὅτι ὁ Μιχαήλ εἶναι γνωστὸς στὸν Σουλτάνο, φοβήθηκαν μήπως ἀθωωθεί ἔξαιτίας τῶν καλῶν σχέσεων του μὲ αὐτόν. Ἔτσι ἀποφάσισαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν Σουλτάνο, γιὰ νὰ τὸν πείσουν σχετικὰ μὲ τὴν ἔνοχὴ του μάρτυρα. Μπροστὰ στὸν ἀνώτατο ἄρχοντα τῶν Ὀθωμανῶν, διόγκωσαν ἀκόμη περισσότερο τὶς κατηγορίες ἐναντίον τοῦ Μιχαήλ, παρουσιάζοντας πιὸ πολλοὺς ψευδομάρτυρες ἀπ' ὅ, τί τὴν πρώτη φορά. Ὁ Σουλτάνος ἦρθε ἀρχικὰ σὲ δύσκολη θέση, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐκτιμοῦσε τὸν Μιχαήλ. Σκέφθηκε ὅμως ὅτι θὰ ἦταν μεγάλη ντροπὴ καὶ ἀτίμωση γι' αὐτόν τὸν ἴδιο ὡς Σουλτάνο, νὰ ἀφήσει ἀτιμώρητο τὸν Μιχαήλ καὶ ἔτσι νὰ ἡττηθεῖ τὸ ὀθωμανικὸ στοιχεῖο ἀπὸ ἕναν μόνον χριστιανό, σὲ ἕνα τόσο σπουδαῖο ζήτημα, ὅπως ἦταν ἡ θρησκεία. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἔβγαλε τὴν ἐξῆς ἀπόφαση: "Ἄν ὁ Μαυροειδὴς δὲν ὑπακούσει στὴν ἀπόφασή μου νὰ ἀρνηθεῖ τὸν Χριστὸ καὶ νὰ προσέλθει στὴ δική μας θρησκεία, τότε νὰ θανατωθεῖ στὴν πυρὰ καὶ ἡ περιουσία του νὰ δημευτεῖ, ὥστε νὰ μὴ κληρονομήσουν τὰ παιδιά του κάτι ἀπὸ αὐτήν. Ὁ Σουλτάνος νόμιζε ὅτι ὁ Μιχαήλ θὰ σκεφτόταν τὴν ὕστερη αὐτὴ στιγμή τὰ παιδιά του καὶ τὴν περιουσία ποῦ θὰ ἔχαναν, ἂν ἀρνιόταν τὸν ἐξισλαμισμό καὶ ἔτσι θὰ ἀναγκαζόταν νὰ ὑποκύψει.

Βέβαιοι τώρα γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἐγχειρήματός τους, οἱ διαβολεῖς τοῦ ἁγίου ἐπέστρεψαν στὴν Ἀδριανούπολη καὶ ἔδειξαν ἐπιδεικτικὰ τὸ φερμάνι τοῦ Σουλτάνου στὸν δικαστὴ. Ἡ ἀπόφαση διαδόθηκε ἀστραπιαία σὲ ὅλη τὴν πόλη.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ. ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ

Μόλις ὁ Μιχαήλ ἔμαθε τὶ ἀποφάσισε γιὰ τὴν ζωὴ του ὁ Σουλτάνος, κυριεύτηκε ἀπὸ χαρὰ καὶ ἄρχισε νὰ εὐχαριστεῖ τὸν Θεό, λέγοντας: Σὲ εὐχαριστῶ ἀθάνατε καὶ δοξασμένε Βασιλεῦ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διότι εἶδες μὲ εὐμένεια τὴν ταπείνωσή μου καὶ δὲν ἐπέτρεπες νὰ μὲ αἰχμαλωτίσουν οἱ ἐχθροί μου, οἱ πονηροὶ δαίμονες. Ἀλλὰ ἔσωσες τὴν ψυχὴ μου ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ τὶς διάφορες ἀνάγκες ποῦ τὴν περιεκύκλωσαν. Ποιὸς ἄραγε θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ ὑμνήσει ἐπάξια τὰ θαυμαστὰ ἔργα τῆς δυνάμεώς Σου καὶ νὰ κάνει ἀκουστούς αὐτοὺς τοὺς ὕμνους στὴν οἰκουμένη; Ἐσὺ πλουσιοπάροχε Δεσπότη, δὲν ἄφησες τὴν ταπεινὴ ψυχὴ μου νὰ πέσει στὴ διαφθορά, ἀλλὰ ἐπέτρεπες διαμέσου αὐτῆς τῆς ἀπόφασης τοῦ Σουλτάνου, νὰ θυσιαστῶ γιὰ τὸ ὄνομά Σου. Ἔτσι εἶναι σὰν νὰ μὲ στόλισες ἐκ νέου μὲ ὁ, τί πιὸ λαμπρὸ καὶ εὐφρόσυνο ἀγαθὸ ἔχει ἢ παροῦσα ζωὴ. Ἐγὼ βέβαια ὁ ἀνάξιος δὲν ἀντιλήφθηκα αὐτὴ τὴν εὐεργεσία Σου καὶ τὴν ἀπέκρουσα, ἀμαρτάνοντας πάμπολλες φορές, κάθε μέρα καὶ ὥρα, ἐνώπιόν της ἀγαθότητάς Σου. Ἐσὺ ὅμως ἀκόμη καὶ τώρα μὲ προστατεύεις, ὅπως μὲ προστάτεψες καὶ παλαιότερα καὶ δὲν ἄφησες τοὺς ἐχθρούς μου νὰ εὐχαριστηθοῦν γιὰ τὴν κατάληξή μου. Ἀλλὰ μου φανέρωσες πολλές φορές καὶ σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸ μεγαλεῖο της δυνάμεώς Σου καὶ τῆς συγκατάβασής Σου, γύρισες κοντά μου, μὲ παρηγόρησες, μὲ ἀνύψωσες καὶ πάλι ἀπὸ τὰ τρίςβαθα τῆς γῆς, καὶ μὲ δόξασες. Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ Κύριε, θὰ ὁμολογήσω μπροστά σε ὅλον τὸν κόσμον, τὸ μεγάλο ἔλεός Σου, τὸ ὅποιο φανέρωσες σ' ἐμένα τὸν δοῦλό Σου καὶ τὸ ὅποιο εὐχομαι νὰ μὲ συνοδεύει μέχρι τὸ τέλος αὐτῆς τῆς ἐπίγειας ζωῆς μου. Θὰ ὁμολογήσω ἐσένα Κύριε ποῦ εἶσαι εὐλογημένος στοὺς ἀτέλειωτους αἰῶνες. Ἀμήν.

Δὲν πρόλαβε νὰ τελειώσει τὴν εὐχὴ ὁ Μιχαήλ καὶ παρουσιάστηκε μπροστά του, κάποιος ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐπισκέπτες ποῦ συνήθιζαν τόσον καιρὸ νὰ τὸν ἐπισκέπτονται στὴ φυλακὴ. Στάθηκε λοιπὸν μπροστά του δακρυσμένος καὶ προσπάθησε μὲ δυσκολία νὰ τοῦ μιλήσει γιὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ Σουλτάνου. Ὁ Μιχαήλ ἀντιλήφθηκε τὴν κατάστασή του καὶ ἀφοῦ μειδίασε, τοῦ εἶπε: Λέγε, τί νεότερο ἔχεις νὰ μοῦ πεῖς; Τί ἄλλο ἀπὸ τὸ ὅτι ἀποφάσισαν νὰ σὲ θανατώσουν ἂν δὲν ὑπακούσεις στὸ θέλημα τοῦ Σουλτάνου καὶ νὰ δημεύσουν τὴν περιουσία σου, στερώνοντας ἔτσι τὸ δικαίωμα τῆς κληρονομίᾳς ἀπὸ τὰ παιδιά σου, ἀπάντησε ἐκεῖνος. Καὶ τί μὲ αὐτό; ἀνταπάντησε ὁ Μιχαήλ, γυμνὸς βγῆκα ἀπὸ τὴν κοιλιά τῆς μητέρας μου, γυμνὸς καὶ θὰ ἐπιστρέψω στὴ γῆ ἀπ' ὅπου πλάστηκα. Εἶναι δυνατὸς ὁ Θεὸς καὶ Δεσπότης τῶν ὅλων, ὁ ὅποιος ἐνῶ πρῶτα δὲν εἶχα σχεδὸν τίποτε, μοῦ χάρισε τόσο πολὺ πλοῦτο καὶ μπορεῖ νὰ παράσχει στὰ παιδιά μου καὶ σὲ ἐκείνους στοὺς ὁποίους ἐμπιστεύτηκα τὴν φύλαξη καὶ τὴν φροντίδα τους, ἑκατὸ φορές περισσότερο πλοῦτο καὶ ἀπὸ τὸν δικό μου. Γι' αὐτὸ λοιπὸν νὰ μὴ νοιάζεσαι οὔτε ἐσὺ οὔτε ἄλλος κανεὶς, γιὰ τὴν τύχη τῶν παιδιῶν μου.

Καθὼς ἔλεγε αὐτά, κατέφθασαν ὁ δικαστὴς μὲ τοὺς δήμιους καὶ ὄχλος πολὺς, ἀνάμεσά τους καὶ οἱ φανατικοὶ ἐχθροὶ του, γὰρ νὰ τοῦ ἀνακοινώσουν ἐπίσημα τὴν ἀπόφαση τοῦ Σουλτάνου. Ὁ δικαστὴς δακρυσμένος, προσπάθησε γὰρ ὕστατη φορὰ νὰ κάμψει τὴν ἀντίσταση τοῦ μάρτυρα: Ἄκουσε μὲ ἔνδοξε Μιχαήλ· τοῦ εἶπε, καὶ μὴν ἐπιθυμεῖς νὰ χάσεις τὴν ζωὴ σου γὰρ ἓναν τόσο μάταιο λόγο, ἀφήνοντας ὀρφανὰ, ἔρημα καὶ πάμφτωχα τὰ παιδιὰ σου. Ὁ ἀδαμάντινος ὅμως στὴν ψυχὴ καὶ πραγματικὰ μακάριος μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, ἀπάντησε: Νὰ μὴ σὲ μέλλει δικαστὴ γὰρ τὴν ζωὴ μου καὶ γὰρ τὴν τύχη τῶν παιδιῶν μου. Τὴν φροντίδα τοῦ ἔχει ἀναλάβει ὁ Ὑψιστος Θεὸς, ὁ βασιλεὺς τῶν ὅλων, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ χορηγὸς τῆς αἰώνιας ζωῆς. Γνώριζε ὅτι ὅπως πολλὰς φορές σου εἶπα καὶ στὸ παρελθόν, εἶμαι πρόθυμος νὰ πεθάνω ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μου, ποῦ εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια, ὅχι μία φορά, ἀλλὰ χίλιες φορές, ἂν βέβαια τὸ ἐπέτρεπε ἡ ἀνθρώπινη φύση μας».

Βλέποντας τὸ ἀπτόητο φρόνημα τοῦ ἁγίου, οἱ δήμιοι καὶ κυρίως οἱ φανατικοὶ ἐχθροὶ του, ἄρχισαν νὰ τὸν παροτρύνουν πρὸς τὸν ἐξισλαμισμό, λέγοντας: Πείσου γνωστικὲς ἀνθρωπε στὸ πρόσταγμα τοῦ ἡγεμόνα καὶ σὲ ἐμᾶς ποῦ σὲ συμβουλεύουμε νὰ κερδίσης τὰ ὠφέλιμα καὶ ὁμολόγησε τὴν πίστη μας. Θὰ εὐτυχῆσεις καὶ σὺ καὶ οἱ συγγενεῖς σου, διότι θὰ ἀπολαύσεις μεγάλες δωρεές, ὑψηλὰς τιμὰς καὶ ἐπαίνους, θὰ δοξασθεῖς, θὰ ὠφεληθοῦν οἱ δικοὶ σου καὶ ἔτσι θὰ συμφιλιωθεῖς μαζί μας. Ἄν ὅμως δὲν θελήσεις νὰ πεισθεῖς, θὰ σὲ θανατώσουμε στὴν πυρὰ, ὅπως ὀρίζει τὸ φερμάνι τοῦ Σουλτάνου. Ἄλλοι πάλι ἀπειλοῦσαν ὅτι θὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν.

Ὁ Μιχαήλ καὶ πάλι δὲν λύγισε, ἀλλὰ ἀπάντησε μὲ τὰ παρακάτω λόγια: Μὲ ἐπηρέασε πολὺ τὸ ψέμα καὶ ἡ συκοφαντία σας ἐναντίον μου, ἀλλὰ ὅπως γνωρίζετε, δὲν εἶμαι ἀνόητος, οὔτε ἀπερίσκεπτος ἄνθρωπος, ὥστε νὰ ἀρνηθῶ τὴν πίστη μου στὸν Χριστό, λέγοντας σήμερα ἀλλὰ λόγια καὶ αὔριο ἀλλά, διότι αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργο τῶν συνετῶν ἀνθρώπων. Σκέφθηκα λοιπὸν καλὰ καὶ ἀποφάσισα νὰ μὴν ἀλλάξω ποτὲ τὴν πίστη ποῦ ἔχω στὸν Χριστό, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ θανατωθῶ γὰρ χάρι Του καὶ δὲν μὲ ἐνδιαφέρουν καθόλου, οὔτε πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τίς τιμὰς, τὰ δῶρα καὶ ὅσα ἄλλα μοῦ ἔχετε ὑποσχεθεῖ.

Μὴ νομίζετε ὅτι προτιμῶ νὰ ἀποκεφαλισθῶ, ἐπειδὴ φοβᾶμαι νὰ θανατωθῶ στὴν πυρὰ. Μπορεῖ ὁ θάνατος στὴν πυρὰ νὰ παρέχει περισσότερον πόνο στίς αἰσθήσεις, ὅμως δὲν παύει νὰ εἶναι θάνατος. Γι' αὐτὸ λοιπὸν θανατῶστέ με ὅπως θέλετε, εἴτε διὰ ξίφους, εἴτε διὰ πυρᾶς, χωρὶς νὰ πεῖτε τίποτε περισσότερο, διότι καὶ ἀπὸ ἔμενα δὲν πρόκειται νὰ ἀκούσετε τίποτε ἄλλο. Ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια οἱ συκοφάντες, κυριεύτηκαν ἀπὸ ντροπὴ καὶ θυμό. Ἔσυραν μὲ τὴ βία σφιχτοδεμένο τὸν Μιχαήλ στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου, δείχνοντας ὅλη τὴν κακία τους. Λίγο πρὶν χωρίσει τὸ ξίφος τὴν τίμια κεφαλὴ τοῦ Μιχαήλ ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο

σῶμα, ὁ ἅγιος πρόλαβε καὶ προσευχήθηκε λέγοντας: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Εὐθύς μετὰ τὸν ἀποκεφαλισμό, συνέβη τὸ ἐξῆς θαῦμα: Ἐνῶ ἀρχικὰ τὰ χέρια τοῦ Μιχαήλ ἦταν σφιχτοδεμένα μπροστὰ στὸ στῆθος του, μετὰ ἀπὸ τὴν πτώση τοῦ ἀκέφαλου σώματος στὸ ἔδαφος, βρέθηκαν σηκωμένα ψηλὰ πρὸς τὸν οὐρανό, σὲ στάση προσευχῆς, ὅπως τὰ εἶχε παλαιότερα ὁ Μωϋσῆς ὅταν κατατρόπωσε τὸν Ἀμαλήκ.

Μετὰ τὴν θανάτωση τοῦ ἁγίου, οἱ ἀγαρηνοὶ συγκέντρωσαν ξύλα, ἄναψαν μὲ αὐτὰ μεγάλη φωτιά, καὶ ἔκαψαν τὸ τίμιο ἐκεῖνο σῶμα, σὰν νὰ ἤθελαν νὰ συγκαλύψουν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν ντροπὴ τους γιὰ τὴν ἀποτυχία τους.

Ἔτσι τελείωσε τὸν ἐπίγειο βίο του, τὸ ἐγκαλλώπισμα τῶν θείων μαρτύρων, τὸ καύχημα τῶν πιστῶν, τῆς Ἐκκλησίας ὁ οὐρανομήκης πυρσός, ὁ ἀσάλευτος πύργος καὶ τὸ ἀκλόνητο θεμέλιο, ὁ ἰσοστάσιος τῶν ἁγίων ἀγγέλων, τὸ φαιδρὸ ἀγαλλίαμα ὅλης τῆς οἰκουμένης, ὁ Ἅγιος Μιχαήλ ὁ Μαυροειδής, ὁ Ἀδριανουπολίτης. Ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ τὴν μνήμη τοῦ τὴν 17η Φεβρουαρίου ἐκάστου ἔτους.